

شورای سیاستگذاری حوزه ی علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) بندر ترکمن

عنوان

نقش دعا در رفع بلا و بیماری

استاد راهنما
آقای دکتر حسینعلی سرگزی

نگارنده

خانم مریم قانع زارع، ام لیلا کشیری

نفیسه قربان پور

سال تدوین

چکیده

دعا و نیایش راهی نورانی و درخشان است به سوی زلال آسمان ها و پلکانی است که روح لطیف نیایشگر را به عروج ملکوتی رهنمون می گرداند.

دعا به معنای خواندن است ، خواندن خدای متعال و طلب نمودن از اعماق وجود و با اظهار تواضع و خاکساری از او یاری طلبیدن.

(تاثیر دعا در رفع بلا و بیماری) به شما می آموزد که خواستن و طلب کردن راهی دارد که آن هم دعاست که با آن می توان بلاهای احتمالی که ممکن است در آینده پیش بیاید و بیماری هایی که انسان از همجا و همه چیز قطع امید کرده با دست به دعا بردن و تضرع به پیشگاه خداوند رفع شود و این بهترین راه برای کمک رسانی و لطف معبود به انسان است.

امام سجاد (ع) می فرمایند: □الدعا يدفع البلاء النازل و ما لم ينزل □ هم بلایی که به سوی شما آمده است که با دعا دفع می شود و هم بلایی که نیامده است یعنی اگر دعا نکنید آن بلا و بیماری سمت شما می آید.

کلید واژه: نقش، دعا، دفع، بیماری، بلایا

مقدمه

دعا ، یکی از مهم ترین پل های ارتباطی بین انسان و خالق هستی است و می توان آن را بزرگراهی به سوی خداوند دانست.

دعا فقط حاجت خواستن نیست ، دعا یعنی گفت و گو و ارتباط و انس با خداوند. دعاهایی که از پیشوایان ما به ما رسیده است ، دریایی از معارف بلندی است که شاید دسترسی به آن ها در جاهای دیگر میسر نباشد.

این است که انسان با دعا ، هم معرفت آموز است و هم روح انسان را با خدای خویش پیوند می دهد و آن را به اوج می رساند. (دعا و اسرار اجابت ، حبیب فرحزاد ، ص ۱)
نیایشگر خالص ، با علم به برتری و فضل و بخشش معبود خویش و با اظهار نیازمندی و فقر، نهایت بندگی خود را به اثبات رسانده و بدین ترتیب مستوجب فضل و کرم آن قادر یگانه می شود.

بدینگونه نیازها و احتیاجاتش برطرف شده و بلایا و ناراحتی او دفع شده یا پیشگیری می شود. با مناجات به درگاه حضرت باری که خود سر منشاء کل خوبیها و زیباییها در جهان هستی است، تمامی آن خیرات به سوی داعی واقعی سرازیر گشته و او به سوی کمال رهنمون می گردد.

در قرآن کریم می خوانیم «قُلْ مَا يَعْبُوهَا بِكُمْ رَبِّي لَوْ لَا دُعَاؤُكُمْ» یعنی اگر دعا و توجه انسان به سوی خدا نباشد، عنایتی از جانب ذات اقدس خداوندی به انسان صورت نمی گیرد، بنابراین خوب است در این ایام

به ویژه روزهای پایانی ماه رجب که از شریف ترین ایام سال است و همچنین در ماه مبارک شعبان به عنوان مقدمه ماه میهمانی خدا، ارتباط بیشتری با خدا برقرار کرده و رفع و دفع بلاها را از او بخواهیم.

اگر عمل و تلاش در راه اهداف بزرگ ، همراه این دعا باشد ، استجابات این دعا بیشتر است.

یکی از دستاوردهای دعا این است که حاجتی که انسان دارد ، از خدای متعال می خواهد و خداوند آن حاجت را برآورده می کند.

وقتی خداوند به من و شما امر می کند از او بخواهیم و طلب کنیم ، معنایش این است که تصمیم دارد آن چه را می خواهیم به ما بدهد.

لذا در روایت آمده است که : □ ما کان الله لیفتح ... علی عبد باب الدعا و یغلق عنه باب الاجابه والله اکرم من ذلک . □ خدای متعال کریم تر از آن است که باب دعا را باز کند ، اما باب اجابت را ببندد.

دعا، وسیله ای در کنار وسایل دیگر است . به قول بزرگان از محققین و متفکرین ما ، همچنان که در عالم وجود ما ، خداوند متعال دهها وسیله و سبب و علت قرار داده است ، دعا هم یکی از سبب هاست.

در بسیاری از دعا ها، حاجت و مقصود خواستن مطرح می شود . مثلاً فرض بفرمایید در دعای سحر ماه مبارک رمضان که دعای بسیار عالی المضمونی هم هست ، بعد از آن که خدای متعال را به اسماء و صفات سوگند می دهد ، می گوید: دعا کن به آن چه می خواهی و مقاصدت را از خدا بخواه.

لذا در روایتی از امیرالمومنین (ع) نقل شده است که فرموده : □ ادفعوا أمواج البلاء عنکم بالدعاء قبل الورد البلاء □ بیش از آن که بلا بر شما وارد شود ، با دعا بلا را رفع کنید. این بدان معنا نیست که هر چه شما خواستید و هر طور آن را با خداوند در میان گذاشتید ، برآورده خواهد شد ، نه شرایطی دارد آدابی دارد مثل همه ی اسباب عادی و مثل همه ی خواسته ها.

در این صورت باید ادب مخصوص را بکار گرفت و عمده ترین آداب این است که انسان به خدای متعال توجه کند و با همه ی دل از خدا بخواهد.

هنگامی که قلب رقیق می گردد و توجهی پیدا می کند ، وقت دعاست آن وقت اگر از او بخواهید غالب این است که مقصود برآورده می شود. مگر در مواردی که در علم الهی مصالحی وجود دارد که ما آن مصالح را نمی دانیم.

آن جا که سر راه خواسته ی ما ، مصلحت بزرگی مانع نباشد و آن جا که توجه لازم در حال دعا وجود داشته باشد ، دعا مستجاب می شود. (دعا، علیرضا برازش، ص ۱۵۵)

نتیجه

توصیه پایانی در این خصوص داشتن روحیه امید و پرهیز از یأس و ناامیدی است. امیرالمؤمنین (ع) در نهج البلاغه می فرماید که چطور باید خداوند را حمد گفت: «الْحَمْدُ لِلَّهِ غَيْرَ مَقْنُوطٍ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ لَا مَخْلُوفٍ مِنْ نِعْمَتِهِ وَ لَا مَأْيُوسٍ مِنْ مَغْفِرَتِهِ» در حالی که ناامید از رحمت خدا نیستیم. اشاره به سوره مبارکه حجر آیه ۵۶ دارد «قَالَ وَ مَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ» فقط گمراه است که از رحمت خدا ناامید است.

کسی ناامید از رحمت است که گمراه است. «غیر المغضوب علیهم و الضالین» اگر ناامید باشیم در دسته گمراهان رفتیم. چرا باید ما بندگان ناامید از خداوند نباشیم؛ زیرا «الَّذِي لَا تَبْرَحُ مِنْهُ رَحْمَةٌ» رحمتش زوال ناپذیر است. اشاره به آیه ۱۵۶ سوره اعراف دارد، خداوند فرمود: «عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَ رَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ» رحمت من واسع است که همه را در برمی گیرد. اما عذاب به هرکس بخواهم می رسد. در بحث عذاب وعید است، می گویند: در وعید اگر کسی تخلف کند، اشکال ندارد. خداوند وعید است. در عذاب اگر تخلف کرد ممکن است محقق نشود. در وعده خدا تخلف نیست. «وَ لَا تُفَقِّدْ لَهُ نِعْمَةً» خدایی که نعمتش جاودانه است. اشاره به آیه ۲۰ سوره مبارکه لقمان دارد. «وَ أَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَ بَاطِنَةً» خدا تمام نعمت هایش را بر شما مقدر کرده است.

تمام این مطالب ارزنده بود و سفارشات از کلام الهی و روایات معصومین علیهم السلام بود که ان شاء الله مورد توجه همه عزیزان و هموطنان گرامی قرار بگیرد؛ اما وظیفه ما در قبال این مسأله چیست باید به این روایت توجه ویژه داشت که وظیفه را به خوبی برای همه تبیین کرده است: حدیثی از وجود امام صادق (علیه السلام) که حضرت فرمود: «يَقُولُ إِنْ مِمَّا أَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ مُوسَى» وقتی خداوند به حضرت

موسی وحی کرد «وَأَنْزَلَ فِي التَّوْرَةِ» در تورات هم هست، نکاتی که می‌شنویم از تورات واقعی و تحریف نشده است. «أَنَا اللَّهُ» من خدا هستم، «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا» الهه و مورد پرستشی جز من نیست. «خَلَقْتُ الْخَلْقَ وَ خَلَقْتُ الْخَيْرَ» من مخلوقات و همه را خلق کردم. «وَأَجْرِيَّتُهُ عَلَى يَدَيَّ مَنْ أَحَبُّ» اجرا کردم و به جریان انداختم به دست کسی که دوستش دارم. «فَطُوبَى لِمَنْ أَجْرِيَّتُهُ عَلَى يَدَيْهِ» خوش به سعادت کسی که دستش به خیر است. عامل خیر و مجرای خیر است. «وَأَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا» من همان خدا هستم و هیچ خدایی جز من نیست.

ما یک خدای خیر داریم و یک خدای شر، در مشرکین و کفار یک چنین تفکیک خدا و دو خدایی وجود دارد. ولی خدا همان خداست. خدا یکی است اما خیر و شر تابع چیز دیگری است. «خَلَقْتُ الْخَلْقَ وَ خَلَقْتُ الشَّرَّ» من خلق را خلق کردم و شر هم قرار دادم. «وَأَجْرِيَّتُهُ عَلَى يَدَيَّ مَنْ أُرِيدُ» اجرایش کردم بر کسی که آن شر را اراده می‌کند و من به واسطه‌ی این مسأله اراده می‌کنم که به دست او انجام شود. «فَوَيْلٌ لِمَنْ أَجْرِيَّتُهُ عَلَى يَدَيْهِ» وای بر کسی که دستش به شر باشد، شر به دست او یا به لسان او یا از وجه او برانگیخته شود و به دیگران برسد. بنابراین تمام سعی ما در این زمانه این باشد که در حد توان کار و عمل خیری بتوانیم برای سلامتی جامعه اسلامی انجام بدهیم و خطاب «طوبی لهم» شامل همه عزیزان و سروران گرامی بشود.

منابع

قرآن کریم

نهج البلاغه

۱. برازش ،علیرضا ،دعا،بی جا ،انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۹۳

۲. طاووس، ابن مهجم،الدعوات،بی تا،بی جا

۳. صدوق،شیخ مفید،امالی،موسسه الاعلمی مطبوعات،بی تا

۴. حسکانی،شواهد التنزیل، ۵، ق، ج، ۲

۵. فرحزاد، حبیب الله ، دعا و اسرار اجابت ، انتشارات عطش، قم ، ۱۴۳۵ شوال

۶. کاشفی،محمد رضا،دعا و توسل، قم، نشر معارف اسلامی،بی تا

۷. مقاییس اللغة،ابن فارس بن زکریا، ۱۴۰۴ ق، ج، ۳

۸. مجلسی،محمد بن محمد تقی ،العقول،دارالکتب الاسلامیه ،ج، ۲۲